

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odessa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odessa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odessa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odessa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odessa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Oleksandra STAURSKA

«CYBERNARCOTIC CARTEL» AS A SEPARATE TYPE OF ORGANIZED CRIME ENTITY:
FORENSIC ASPECT412

Oksana STEPANENKO

THE ROLE OF FORENSIC EXAMINATION IN PROVING DOMESTIC VIOLENCE: NATIONAL
PRACTICE417

Oleksandr TORBAS

PECULIARITIES OF DETENTION BY AN AUTHORIZED OFFICIAL ACCORDING TO THE
CPC OF UKRAINE421

Pavlo FALINSKYI

FORENSIC TECHNICAL MEANS USED DURING A SEARCH AND THEIR
CLASSIFICATION.....425

Olena TSILMAK

PSYCHOLOGICAL ASSESSMENT OF WITNESS AND VICTIM TESTIMONY DURING THE
INVESTIGATION OF CRIMES COMMITTED BY ORGANISED CRIMINAL GROUPS429

Serhiy CHUMAK

PREPARATION FOR THE APPOINTMENT OF EXPERTISE IN THE COMMITMENT OF
CRIMES ON THE WHEAT MARKET.....433

Victoriia SHERSHENKOVA

PREVENTION OF MILITARY CRIMINAL OFFENSES IN UKRAINE.....437

Denys SHYLIN

DISCONTINUATION OF CRIMINAL PROCEEDINGS FOR A CRIMINAL OFFENSE, IF THE
ACCUSED COMPLIES WITH CONDITIONS OR INSTRUCTIONS PURSUANT TO THE CODE
OF CRIMINAL PROCEDURE OF THE FEDERAL REPUBLIC OF GERMANY.....441

Ruslan YATSKEVICH

PROBLEMS CONCERNING THE DETERMINATION OF CRIMINAL-LEGAL INDICATIONS
OF A CRIMINAL COMMUNITY IN THE CONTEXT OF OPERATIONAL-INVESTIGATIVE
DOCUMENTATION AND FURTHER PROO445

Яцкевич Руслан

*доктор філософії у галузі права,
перший заступник начальника Департаменту внутрішньої безпеки Національної
поліції України, полковник поліції,
м. Київ, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-9352-7077>
електронна адреса: nuoua2025ord@onu.edu.ua*

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-
ПРАВОВИХ ОЗНАК ЗЛОЧИННОЇ СПІЛЬНОТИ У КОНТЕКСТІ
ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОГО ДОКУМЕНТУВАННЯ ТА
ПОДАЛЬШОГО ДОКАЗУВАННЯ**

Розглянуто основні проблемні питання щодо конструювання та змісту норм КК України щодо спрямовані на забезпечення кримінально-правової протидії організованим злочинності. Основна увага акцентована на питання конструювання норми щодо злочинних спільнот. Визначені окремі проблемні питання, які виникають під час документування та доказування такої форми злочинної діяльності.

Ключові слова: злочинні спільноти, оперативно-розшукове документування, кримінальний аналіз, доказування.

Yatskevich Ruslan

*Doctor of Philosophy in Law,
First Deputy Head of the Department of Internal Security of the National Police
of Ukraine, Police Colonel,
Kyiv, Ukraine*

**PROBLEMS CONCERNING THE DETERMINATION OF CRIMINAL-
LEGAL INDICATIONS OF A CRIMINAL COMMUNITY IN THE CONTEXT
OF OPERATIONAL-INVESTIGATIVE DOCUMENTATION AND FURTHER
PROOF**

The main problematic issues regarding the construction and content of the norms of the Criminal Code of Ukraine aimed at ensuring criminal-legal counteraction to organized crime are considered. The main attention is focused on the issue of constructing norms regarding criminal communities. Certain problematic issues that arise during the documentation and proof of this form of criminal activity are identified.

Keywords: criminal communities, operational-search documentation, criminal analysis, proof.

Становлення правової системи України супроводжується перманентними та системними трансформаціями різних галузей законодавства та структурно-функціональної перебудови системи правоохоронних органів. Наголосимо, що осторонь вказаних процесів не залишилось і кримінальне законодавство, зокрема КК України, який зазнав значних доповнень та уточнень, спрямованих на посилення заходів кримінально-правової протидії функціонуванню різних форм злочинних утворень, діяльності лідерів кримінального середовища, а також функціонування окремих інструментів та явищ, які у своїй сукупності формують інфраструктурні комплекси забезпечення різних форм організованої злочинної діяльності. Необхідно звернути увагу на те, що вказані законодавчі рішення були закономірною реакцією держави на ускладнення оперативної обстановки, що зумовлювалось такими чинниками: *по-перше*, необґрунтована ліквідація на відповідному історичному етапі спеціалізованих оперативних підрозділів, які здійснювали протидію організованим формам злочинної діяльності; *по-друге*, прибуття на територію України значної кількості лідерів кримінального середовища, які вимушені були мігрувати із сусідніх країн, де був криміналізований статус «вор в законі».

У той же час, справедливо відзначити, що такі законодавчі новели були неоднозначно сприйняті науковою спільнотою, зокрема й з таких причин: *по-перше*, наявність стійкої позиції вчених, що наявні норми закону про кримінальну відповідальність містять достатню кількість необхідних та збалансованих норм для забезпечення кримінально-правової протидії усім проявам організованої злочинності; *по-друге*, невдалою законодавчою технікою під час конструювання окремих кримінально-правових норм, що призвело до значних проблем під час правозастосування; *по-третє*, використання для характеристики суб'єкта таких кримінальних правопорушень оціночних категорій, які важко належним чином трактувати у правозастосуванні; *по-четверте*, доволі загальне формулювання змісту самого діяння, яке утворює об'єктивну сторону відповідного кримінального правопорушення.

Межі цієї роботи, не дозволяють проаналізувати увесь спектр означених проблем. Саме тому, звернімо увагу на окремі з них, зокрема встановлення ознак злочинної спільноти. Так, ч.4 ст. 255 КК України визначає «створення злочинної спільноти, тобто об'єднання двох і більше злочинних організацій, керівництво такою спільнотою». Аналіз вказаної норми свідчить, що для ідентифікації відповідного злочинного утворення саме як злочинної спільноти обов'язковим є: *по-перше*, встановлення факту наявності двох або більше злочинних організацій; *по-друге*, їх об'єднання. У той же час, наразі, ані КК України, ані правові позиції Верховного Суду не надають тлумачення щодо розуміння категорії «об'єднання». Опрацювання матеріалів практики свідчить, що під цією категорією можна розуміти доволі широкий спектр дій: *по-перше*, спільне вчинення одного або серії тяжких чи особливо тяжких злочинів; *по-друге*, ситуативне чи систематичне використання сил та засобів, які наявні у розпорядженні однієї злочинної організації іншою; *по-*

третьє, спільні заходи щодо розподілу сфер впливу тощо, якщо вони не містять ознак самостійного кримінального правопорушення; *по-четверте*, спільне наповнення так званого «общака» при здійсненні автономної злочинної діяльності кожною організацією.

Зважаючи на викладене, видається, що зміст вказаної норми у контексті цієї ознаки потребує уточнення. Крім того, значна кількість проблемних питань виникає під час ідентифікації та подальшого оперативно-розшукового документування діяльності злочинних спільнот, адже, фактично перед працівниками оперативних підрозділів постає завдання щодо необхідності одночасного встановлення необхідних ознак двох злочинних організацій, а також факту їх об'єднання. У практичній площині таке завдання є доволі складним для оперативних підрозділів, адже вимагає одночасного зосередження значних комплексів негласних заходів та агентурно-оперативних можливостей на відповідний процес оперативно-розшукового документування. Необхідно зауважити, що реалізація поетапного документування не дозволяє вирішити це завдання на стратегічному рівні, оскільки ст. 214 КПК України, фактично вимагає негайної реалізації таких матеріалів та внесення відомостей до ЄРДР, що призводить до передчасного розшифрування негласної пізнавальної діяльності оперативних підрозділів та створення можливостей для організації активної протидії доказуванню чи взагалі тимчасове припинення функціонування злочинної організації діяльність якої не була задокументована негласних шляхом.

Зважаючи на наявну конструкцію норми КК України, яка є фундаментом для здійснення оперативно-розшукового документування та подальшого доказування, можна використати моделі роботи, яка спирається на сучасні можливості застосування інструментів кримінального аналізу.

Так, алгоритмізуючи таку модель можна запропонувати такі її структурні елементи: *по-перше*, встановлення ознак кожної злочинної організації, шляхом використання методології розвідувальної аналітики; *по-друге*, виявлення фактів, які свідчать про об'єднання таких організацій у злочинну спільноту; *по-третьє*, визначення переліку фактичних даних, які пріоритетно мають бути задокументовані щодо кожної організації чи та їх об'єднання; *по-четверте*, планування сил, засобів та моделей одночасного негласного документування; *по-п'яте*, безпосереднє здійснення документування; *по-шосте*, аналітична оцінка сформованих матеріалів у контексті подальшого досудового розслідування; *по-сьоме*, реалізація оперативних матеріалів.

Наголосимо, що формулюючи таку модель ми не претендуємо на безапеляційність викладених структурних елементів, а розглядаємо її як типову та базову.

Перелік використаних джерел:

1. Околіт О.В., Вознюк А.А. Кримінальна відповідальність за створення злочинної організації чи злочинної спільноти та участь у них: проблеми теорії і практики: монографія. Київ.: Видавництво «Норма права». 2025. 324 с.
2. Цехан Д.М. Оперативно-розшукова протидія злочинності у місцях позбавлення волі: монографія. Одеса: Юридична література. 2021. 296 с.